

Sygn. akt I ACa 1763/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Wiesława Kuberska (ref.)

Sędziowie: SA Joanna Walentkiewicz – Witkowska

SO del. Joanna Składowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Olejniczak

po rozpoznaniu w dniu 13 maja 2015 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa **China (...) Co., Ltd ((...)) z siedzibą w P., Chińska Republika Ludowa**

przeciwko **(...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.**

o zapłatę

i z powództwa wzajemnego **(...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.**

przeciwko **China (...) Co., Ltd ((...)) z siedzibą w P., Chińska Republika Ludowa**

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej - powoda wzajemnego

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 3 września 2014 r. sygn. akt X GC 670/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. na rzecz China (...) Co., Ltd ((...)) z siedzibą w P., Chińska Republika Ludowa kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 1763/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 3 września 2014 r. Sąd Okręgowy w Łodzi, w sprawie z powództwa China (...) Co., Ltd ((...))

z siedzibą w P. (Chińska Republika Ludowa) przeciwko T. spółce

z o.o. z siedzibą w Ł. o zapłatę kwoty 90.209,82 USD oraz z powództwa wzajemnego (...) spółki z o.o. z siedzibą w Ł. przeciwko China (...) Co., Ltd ((...)) z siedzibą w P. (Chińska Republika Ludowa) o zapłatę kwoty 1.705.040,26 zł, zasądził od pozwanej (powódki wzajemnej) na rzecz powódki (pозwanej wzajemnej) kwotę 90.209,82 USD

z ustawowymi odsetkami od dnia 11 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty (pkt 1), oddalając powództwo wzajemne (pkt 2), a także zasądził od pozwanej (powódki wzajemnej) na rzecz powódki (pozwanej wzajemnej) tytułem zwrotu kosztów procesu kwotę 25.554 zł – z powództwa głównego oraz z kwotę 7.200 zł - z powództwa wzajemnego (pkt 3)

(wyrok – k. 579 – 580).

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane na podstawie ustaleń, które Sąd Apelacyjny w całości podzielił i przyjął za własne. Z ustaleń tych wynikało, że

w dniu 28 września 2009 r. powódka (pozwana wzajemna), jako wykonawca zawarła ze Skarbem Państwa, jako zamawiającym umowę na „Projekt i budowę autostrady (...) S. - K. na odcinku od km 365+261,42 (od węzła (...) bez węzła) do km 394+500”.

W celu realizacji przedmiotu powyżej umowy powódka (pozwana wzajemna) rozpoczęła współpracę z pozwaną (powódką wzajemną) w ramach, której w dniu 6 kwietnia 2011 r. zleciła pozwanej (powódce wzajemnej) dostawę piasku. Z tytułu zawartej między stronami umowy, po stronie powódki (pozwanej wzajemnej) powstało zadłużenie względem pozwanej (powódki wzajemnej).

W dniu 19 sierpnia 2011 r. strony zawarły ugodę regulującą zadłużenie powódki (pozwanej wzajemnej) wynikające z wystawionej przez pozwaną (powódkę wzajemną) faktury VAT nr (...) na kwotę 63.549,38 zł z tytułu współpracy stron w ramach prac na jednym z dwóch odcinków autostrady (...) realizowanych przez spółkę (...), tj. odcinku A.

W § 1 ugody strony uzgodniły, że ugoda ostatecznie kończy oraz rozlicza wszelkie istniejące oraz przyszłe roszczenia, jakie strony mogą mieć względem siebie, włączając w to w szczególności dług oraz inne ewentualne roszczenia wynikające ze współpracy pomiędzy stronami w ramach realizowanej przez spółkę (...) inwestycji pod nazwą „Projekt i budowa autostrady (...) S. - K. na odcinku od km 365+261,42 (od węzła (...) bez węzła) do km 394+500 – odcinek A”. Poza dochodzeniem wykonania ugody strony zrzekły się prawa dochodzenia jakichkolwiek dalszych roszczeń. Na mocy ugody spółka (...) zobowiązała się wobec spółki (...) do zapłaty kwoty 67.961,38 zł w terminie do dnia 31 sierpnia 2011 r. na rachunek bankowy spółki w Banku (...) – konto USD. Jako datę zapłaty strony wskazały datę obciążenia rachunku (...) spółki (...). Powyższa suma została uiszczona w dniu 2 września 2011 r.

W dniu 11 października 2011 r. pomiędzy stronami doszło do zawarcia kolejnej ugody dotyczącej zamówienia udzielonego przez powódkę (pozwana wzajemną) spółce (...) w dniu 6 kwietnia 2011 r. (nr (...)) na dostawę piasku, w którego wyniku powstało po stronie spółki (...) zadłużenie w kwocie 951.890,98 zł. W § 2 ugody strony uzgodniły, że ugoda ostatecznie kończy oraz rozlicza wszelkie istniejące oraz przyszłe roszczenia, jakie strony mogą mieć względem siebie, włączając ewentualne roszczenia wynikające ze współpracy pomiędzy stronami, w szczególności związane z realizacją przez spółkę (...) inwestycji polegającej na zaprojektowaniu

i budowie autostrady (...) S. - K. w Polsce. Poza dochodzeniem wykonania ugody strony zrzekły się prawa dochodzenia jakichkolwiek dalszych roszczeń. Na mocy ugody powódka (pozwana wzajemna) zobowiązała się do zapłaty na rzecz spółki (...) kwoty 951.890,98 zł w 3 ratach, w tym pierwszej raty w wysokości 351.891,02 zł w terminie do dnia 31 października 2011 r., drugiej raty w kwocie 300.000 zł w terminie do dnia 30 listopada 2011 r. oraz trzeciej raty w kwocie 30.000 zł w terminie do dnia 31 grudnia 2011 r. Przedmiotowa należność miała zostać przez powódkę (pozwana wzajemną) uiszczona pod warunkiem złożenia przez spółkę (...) oświadczenia

o cofnięciu powództwa o zapłatę kwoty 1.615.826 zł, wytoczonego przed

Sądem Okręgowym w Łodzi w sprawie o sygn. akt X GC 332/11. Za datę zapłaty strony przyjęły datę wskazaną na potwierdzeniu przelewu wykonanego przez spółkę (...). Jednocześnie pozwana (powódka wzajemna) oświadczyła, że zrzeka się roszczenia, co do odsetek, kosztów sądowych oraz kosztów zastępstwa procesowego oraz do ograniczenia powyższego powództwa do kwoty

951.890,98 zł. Strony wspólnie uzgodniły, że w związku z ugodą

wszelkie trwające pomiędzy nimi spory zostaną zakończone, zaś spółka

T. zobowiązana jest do niewszczynania przeciwko spółce (...)

postępowań zabezpieczających, egzekucyjnych oraz sądowych pod rygorem odpowiedzialności odszkodowawczej za niewywiązanie się z postanowień ugody. Jednocześnie strony wskazały, że z dniem zawarcia ugody nie istnieją między nimi żadne obowiązujące umowy, a wszystkie umowy i wszelka współpraca pomiędzy nimi została ostatecznie zakończona.

W dniu 7 listopada 2011 r. do Sądu Okręgowego w Łodzi do sprawy o sygn. akt X GC 332/11 toczącej się z powództwa spółki (...) przeciwko spółce (...) o zapłatę kwoty 1.615.825,76 zł wpłynęło pismo spółki (...) zawierające oświadczenie o cofnięciu powództwa z uwagi na zawarcie pomiędzy stronami ugody pozasądowej. W konsekwencji powyższego postanowieniem z dnia 28 listopada 2011 r. (sygn. akt X GC 332/11) Sąd Okręgowy w Łodzi umorzył przedmiotowe postępowanie.

W wykonaniu postanowień ugody z dnia 11 października 2011 r. spółka (...) dokonała na rzecz pozwanej (powódki wzajemnej) następujących wpłat: w dniu 28 października 2011 r. wpłaty w kwocie 113.201,12 USD, w dniu 19 stycznia 2012 r. wpłaty w kwocie 91.240,88 USD, w dniu 19 stycznia 2012 r. wpłaty w kwocie 88.025,59 USD oraz w dniu 6 lutego 2012 r. wpłaty w kwocie 91.240,88 USD.

W piśmie z dnia 1 sierpnia 2012 r. powódka (pozwana wzajemna) wezwała pozwaną (powódkę wzajemną) do zwrotu kwoty 90.209,82 USD tytułem uzyskanej przez pozwaną (powódkę wzajemną) bez podstawy prawnej korzyści majątkowej. Powódka (pozwana wzajemna) wskazała, że żądana suma została wpłacona na rachunek pozwanej (powódki wzajemnej) omyłkowo w ramach ostatniej wpłaty w związku z zawartą ugodą z dnia 11 października 2011 r. w sytuacji, gdy Spółka (...) winna otrzymać brakującą kwotę 1.031,06 USD, nie zaś wielokrotnie większą sumę 91.240,88 USD.

Pomimo powyższego wezwania pozwana (powódka wzajemna) nie uiszczyła żądanej sumy.

Sąd Okręgowy uwzględnił jedynie powództwo wytoczone przez spółkę (...), uznając je za usprawiedliwione co do zasady, jak

i wysokości wobec wyników przeprowadzonego postępowania dowodowego, które potwierdziły okoliczność omyłkowego zapłacenia przez powódkę (pozwaną wzajemną), tytułem wykonania ugody z dnia 11 października 2011 r., kwoty

o 90.209,82 USD wyższej od należnej, a także wobec braku skutecznego zaprzeczenia przez pozwaną (powódkę wzajemną) wskazanej przez powódkę (pozwaną wzajemną) przyczyny zaistniałej nadpłaty. Tym samym Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że skoro powódka (pozwana wzajemna), wykonując

w całości postanowienia ugody i wpłacając całą sumę wynikającą z treści porozumienia zawartego ze spółką (...), nie była zobowiązana do uiszczenia sumy 90.209,82 USD, świadczenie powódki (pozwanej wzajemnej) w tym zakresie należało uznać za świadczenie nienależne, które w świetle art. 410 k.c. w zw. z art. 405 k.c. winno zostać zwrócone. Sąd Okręgowy nie dopatrył się zarazem w stanie faktycznym niniejszej sprawy okoliczności niweczących roszczenia powódki (pozwanej wzajemnej), o jakich stanowi art. 411 k.c.

W szczególności Sąd Okręgowy wykluczył możliwość w pełni świadomego

i dobrowolnego wpłacenia na rachunek bankowy pozwanej (powódki wzajemnej) kwoty znacznie zawyżonej w stosunku do należnej, jak i możliwość uznania tak spełnionego świadczenia za czyniące zadość zasadom współzycia społecznego.

Sąd Okręgowy nie podzielił twierdzeń pozwanej (powódki wzajemnej)

o skutecznym uchyleniu się od skutków prawnych ugody z dnia 11 października 2011 r., która w jej ocenie miała zostać zawarta pod wpływem groźby. Przede wszystkim zdaniem Sądu Okręgowego pozwana (powódka wzajemna) nie przedłożyła dokumentu potwierdzającego uchylenie się od skutków prawnych tej ugody, a co więcej nie wykazała, że groziło jej poważne niebezpieczeństwo zarówno osobiste, jak i majątkowe (zwłaszcza że w razie nie zawarcia ugody, miała ona możliwość kontynuowania procesu sądowego toczącego się z jej powództwa przeciwko spółce (...) przed Sądem Okręgowym w Łodzi pod sygn. akt X GC 332/11 o zapłatę znacznie wyższej sumy niż ustalona w treści ugody),

pochodzące od osoby, a nie wynikające z sytuacji. Sąd Okręgowy miał przy tym na uwadze, że pozwana (powódka wzajemna) dobrowolnie przystąpiła do podpisania przedmiotowej ugody, jak również złożyła oświadczenie o cofnięciu pozwu w powyższej sprawie, w związku z czym za pozbawione uzasadnionych podstaw uznał jej twierdzenia o podejmowaniu przez powódkę (pозwaną wzajemną) czynności zmierzających do wymuszenia zawarcia ugody, bądź wywołania stanu obawy po stronie pozwanej (powódki wzajemnej).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy zasądził na rzecz powódki (pозwanej wzajemnej) objętą jej pozwem kwotę wraz z odsetkami ustawowymi, liczonymi zgodnie z żądaniem pozwu od dnia upływu terminu do zapłaty kwoty 90.209,82 USD, wyznaczonego w wezwaniu do zapłaty z dnia 1 sierpnia 2012 r., tj. od dnia 11 sierpnia 2012 r.

Jednocześnie Sąd Okręgowy oddalił powództwo wzajemne, zawierające roszczenie zapłaty należności z tytułu odsetek za opóźnienie w płatnościach dokonywanych przez powódkę (pозwaną wzajemną), z tytułu kosztów spraw sądowych oraz kwoty odszkodowania za utracone korzyści z powodu braku możliwości realizowania normalnej działalności gospodarczej wskutek zaangażowania w trakcie współpracy z powódką (pозwaną wzajemną) znacznych środków finansowych w kwocie 1.679,375 zł i poniesieniem znacznej szkody materialnej.

W zakresie tego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy kierował się ustaleniami, wskazującymi na wykonanie przez powódkę (pозwaną wzajemną) warunków porozumienia zawartego w ugodach z dnia 19 sierpnia 2011 r. oraz 11 października 2011 r. w sposób prowadzący do uznania, że wygasły wszelkie roszczenia spółki (...) wobec spółki (...) z tytułu wzajemnej współpracy stron przy projekcie budowy autostrady (...), a także okolicznością niewykazania przez pozwaną (powódkę wzajemną) faktu wystąpienia i wysokości zgłaszanej szkody oraz związku przyczynowego, jako przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej powódki (pозwanej wzajemnej).

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

(uzasadnienie zaskarżonego wyroku – 585 – 590 verte).

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiodła pozwana (powódka wzajemna), zaskarżając go w całości i podnosząc następujące zarzuty:

1. naruszenia przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, tj.:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie błędnej oceny zgromadzonego w toku postępowania materiału dowodowego, polegającej na przyjęciu, że pozwana zawierając z powódką ugody nie działała w obawie, że brak ich zawarcia spowoduje dla niej poważne niebezpieczeństwo majątkowe oraz, że pozwana nie uchyliła się od skutków prawnych zawartych ugód, co doprowadziło do błędnego ustalenia, że ugody te wiążą strony niniejszego postępowania w sytuacji, gdy z oceny tego materiału wynika, że w związku z faktycznym istnieniem stanu groźby w chwili zawarcia ugód z powódką, pozwana skutecznie uchyliła się od skutków prawnych zawartych ugód,

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej oceny zgromadzonego w toku postępowania materiału dowodowego, polegającej na przyjęciu, że powódka jedynie przez omyłkę rachunkową świadczyła na rzecz pozwanej kwotę dochodzoną pozwem, tj. 90.209,82 USD, w sytuacji gdy z materiału tego wynika, że powódka знаła dokładny stan swojego zadłużenia względem pozwanej, a świadczenie to zostało spełnione ze świadomością świadczenia, mimo braku zobowiązania powódki, co wyłącza obowiązek jego zwrotu przez pozwaną spółkę,

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie błędnej oceny zgromadzonego w toku postępowania materiału dowodowego, polegającej na przyjęciu, że pozwana nie wykazała zasadności dochodzonego powództwa wzajemnego, w szczególności zaś w zakresie wysokości składających się na nie kwot,

w sytuacji, gdy pozwana przedstawiła w toku tego postępowania szczegółowe wyliczenie i uzasadnienie każdej poszczególniej, dochodzonej przez siebie od powódki kwoty,

2. naruszenia prawa materialnego, tj.:

- art. 411 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że omyłka rachunkowa powódki przy spełnieniu na rzecz pozwanej świadczeniu nienależnego aktualizuje obowiązek zwrotu świadczenia nienależnego, mimo że solvens posiadał szczegółową, pozytywną wiedzę o stanie swojego zadłużenia względem pozwanej i o tym, że świadczy ponad swoje zobowiązanie,

- art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji uwzględnienie powództwa głównego w sytuacji, gdy jego żądanie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, w związku z czym nie zasługuje na ochronę prawną.

W konkluzji skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa głównego w całości oraz uwzględnienie powództwa wzajemnego, a także o zwrot kosztów postępowania według norm przepisanych

(apelacja – k. 598 – 602).

Powódka (pозwana wzajemna) w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie oraz o zwrot kosztów postępowania apelacyjnego (k. 632 – 642).

Sąd Apelacyjny dodatkowo ustalił, co następuje:

W piśmie z dnia 17 września 2012 r., zaadresowanym do powódki (pозwanej wzajemnej) i nadanym w urzędzie pocztowym w dniu 18 września 2012 r., pozwana (powódka wzajemna) zawarła oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem groźby, które stanowiło jej stanowisko w ugodzie zawartej między stronami w dniu 11 października 2011 r., jednocześnie odstępując od tej ugody

(pismo z 17 września 2012 r., zawierające potwierdzenie nadania w urzędzie pocztowym – k. 281).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja, stanowiąca wyłącznie wyraz polemiki z prawidłowymi ustaleniami Sądu Okręgowego i trafnymi wnioskami, podlegała oddaleniu.

Skarżąca nie zaprezentowała w niej żadnych argumentów jurydycznych, logicznych, czy wynikających z doświadczenia życiowego, w wyniku których możliwe byłoby podważenie kluczowych dla sprawy ustaleń faktycznych i wyjście naprzeciw jej oczekiwaniom, dotyczącym zmodyfikowania kierunku zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia. Skutku tego nie mogły w szczególności spowodować zawarte w apelacji zarzuty procesowe, wywiedzione z art. 233 § 1 k.p.c., choć naświetliły one braki przeprowadzonego w pierwszej instancji postępowania dowodowego w zakresie oceny znajdujących się w aktach niniejszej sprawy dokumentów. Sąd Okręgowy opierając wydany wyrok m.in. na stwierdzeniu, że pozwana (powódka wzajemna) nie przedłożyła wymaganego przepisem art. 88 § 1 k.c. pisma, stanowiącego przejaw uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli wyrażonego w ugodzie z dnia 11 października 2011 r., pominął znajdujący się na karcie 281 dokument, w którym skarżąca zawarła skierowane do powódki (pозwanej wzajemnej) oświadczenie tej treści, powołując się na groźbę, jako przyczynę wadliwości jej oświadczenia o zawarciu ugody. Jako, że dokument ten nie został zauważony przez Sąd Okręgowy i uwzględniony w rekonstrukcji stanu faktycznego sprawy, a przy tym stanowił o wadliwości zaprezentowanego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku procesu wnioskowania w omawianym zakresie, Sąd Apelacyjny na jego podstawie poczynił dodatkowe ustalenia, poddając na nowo ocenie w jego świetle twierdzenia skarżącej o skutecznym uchyleniu się od skutków ugody z dnia 11 października 2011 r.

Twierdzenia te nie były jednak przekonujące, mimo uzupełnienia postępowania dowodowego i uznania za udowodnioną okoliczność złożenia przez skarżącą przedmiotowego oświadczenia, zachowania jego wymogów formalnych oraz rocznego terminu do jego złożenia, którego początek należało łączyć z datą zapłaty ostatniej raty świadczenia służącego wykonaniu powyższej ugody, równoznacznej z ustaniem stanu obawy. Nie mogło bowiem zejść z pola widzenia, że skuteczność czynności podjętej przez skarżącą w dniu 17 września 2012 r. uzależniona była od wystąpienia jednej z przewidzianych w prawie cywilnym wad oświadczenia woli, mogących pozbawić oświadczenie skarżącej

o uchyleniu się od skutków drugiej z zawartych między stronami ugód ważności i skuteczności. Tymczasem przedstawione przez skarżącą warunki, w jakich doszło do zawarcia ugody nie uzasadniały wniosku o wystąpieniu którejkolwiek z tego rodzaju wad, w tym zgłaszanej groźby.

Prezes pozwanej spółki, precyzując na rozprawie apelacyjnej swe stanowisko wskazał, że groźba towarzysząca zawarciu ugody z powódką (pозwaną wzajemną), na którą powołał się w piśmie z dnia 17 września 2012 r., wynikała z przeświadczenia, że nie dojdzie do wypłaty należnego mu wynagrodzenia. Tym samym ograniczył on sposób postrzegania groźby wyłącznie do jej aspektu majątkowego. Jednocześnie prezes pozwanej spółki oświadczył, że pod wpływem groźby, mającej wynikać z przeprowadzenia z kierownictwem budowy korespondencji drogą mailową zamiast bezpośredniej rozmowy, została zawarta jedynie ugoda z dnia 17 września 2012 r., co stanowiło o wycofaniu się z zaprezentowanego w pierwszym z zarzutów apelacji stanowiska o działaniu pozwanej (powódki wzajemnej) w stanie obawy podczas zawierania obydwu ugód, dającym podstawy do wyeliminowania konieczności poddania ocenie warunków zawarcia ugody z dnia 19 sierpnia 2011 r.

Wbrew zapatrywaniom skarżącej powoływane okoliczności, mające stanowić o wystąpieniu groźby, nie wskazywały na wywołanie po jej stronie realnego zagrożenia majątkowego, które wynikać miało z zachowania powódki (pозwanej wzajemnej), a zatem nie odpowiadały one groźbie w znaczeniu nadanym jej przez ustawę (art. 87 k.c.). Zgromadzony w postępowaniu materiał dowodowy nie pozwalał na przyjęcie, że powódka (pозwana wzajemna), a ściślej osoby upoważnione do jej reprezentacji, wywierała bezprawną presję na pozwaną (powódkę wzajemną), domagając się zawarcia ugody i warunkując

od jej zawarcia wykonanie spoczywającego na niej obowiązku zapłaty wynagrodzenia. Tego zresztą skarżąca nie podnosiła, upatrując groźby – jak wyżej wskazano – w nieprzeprowadzeniu z kierownictwem budowy bezpośredniej rozmowy i nie wyjaśniając konsekwencji, jakie stan ten miał za sobą pociągać

z punktu widzenia obawy o wypłatę wynagrodzenia. Mając dodatkowo na uwadze, że powódka (pозwana wzajemna) wywiązała się z obowiązku zapłaty, określonego ugodą z dnia 19 sierpnia 2011 r., a także w terminie ustalonym drugą ugodą zapłaciła należną skarżącej część wynagrodzenia, za pozbawione zasadności należało uznać twierdzenia apelującej, że spełnienie przez powódkę (pозwaną wzajemną) przedmiotowego świadczenia było niepewne. Nie mogło przy tym ująć uwadze, że skarżąca wytoczyła przeciwko spółce (...) powództwo

w sprawie o sygn. akt X GC 332/11 Sądu Okręgowego w Łodzi, uzyskując zabezpieczenie zawartych w nim roszczeń, a także to, że ostatecznie do zapłaty całej należnej kwoty doszło i to zanim skarżąca złożyła swe oświadczenie

o uchyleniu się od skutków prawnych ugody z dnia 11 października 2011 r., co łącznie czyniło obawy skarżącej nieuzasadnionymi.

Szczególne podkreślenia wymagało również to, że skarżąca nie miała przymusu zawarcia umowy ze spółką chińską przed rozpoczęciem robót,

zaś dokonując wyboru kontrahenta, działała w warunkach swobody umów.

Z tego względu winna zachować niezbędną rozeznanie, oceniając ryzyko nawiązania takiej współpracy, zwłaszcza z perspektywy ewentualnej potrzeby dochodzenia roszczeń w razie niezrealizowania kontraktu i trudności, które mogłyby spowodować odległość terytorialna i różnice w ustroju prawnym. Brak należytej ostrożności i przewidzenia skutków nawiązanej współpracy z powódką (pозwaną wzajemną) nie mógł stanowić okoliczności usprawiedliwiającej, ani sam przez się przemawiać za uznaniem twierdzeń skarżącej o wywieraniu przez wyżej wymienioną jakiegokolwiek nacisku, czy wręcz groźby.

Co za tym idzie, skoro nie znalazło potwierdzenia w wynikach postępowania dowodowego Sądów obu instancji stanowisko skarżącej

o doprowadzeniu jej za pomocą groźby do zawarcia ugody z dnia

11 października 2011 r., złożone przez nią oświadczenie o uchyleniu się od skutków tej ugody nie mogło uchodzić za skuteczne i uchylające moc obowiązującą zawartych w niej postanowień. Tymczasem postanowienia te, jako przejaw niewadliwej woli stron, zobowiązywały powódkę (pозwaną wzajemną) do zapłaty na rzecz spółki (...) kwoty 951.890,98 zł w trzech określonych co do wysokości ratach. Rację miała zatem skarżąca co do tego, że powódce (pozwaney wzajemnej) znana była wysokość spoczywającego na niej zobowiązania. To jednak było wykonywane w innej walucie, niż wprost przewidziana w treści ugody, tj. w dolarach amerykańskich, a nie w złotych. Skutkiem powyższego było powstanie - w związku z pomyłką przy przeliczaniu kursów

walut - niedopłaty, którą powódka (pozwaną wzajemną) wyrównała, dokonując w dniu 6 lutego 2012 r. dodatkowego przelewu na rachunek skarżącej, którego kwota - jak się później okazało - znacznie przekraczała brakującą należność.

W tych okolicznościach świadomością powódki (pozwaney wzajemnej) objęty był nadal obowiązek zapłaty jedynie kwoty 951.890,98 zł, nie zaś dodatkowych 90.209,82 USD, które zapłaciła pod wpływem omyłki, wykluczającej ze swej istoty rozeznanie i wolę działania. Jako, że do uiszczenia tej ostatniej kwoty powódka (pozwaną wzajemną) nie była zobowiązana, świadczenie które spełniła trafnie zostało uznane za nienależne. Zważywszy natomiast na to, że spełniająca świadczenie w chwili dokonywania przelewu nie wiedziała, że zapłaciła kwotę wyższą od należnej, a więc pozostającą poza jej zobowiązaniem, zachowała prawo do dochodzenia jej zwrotu (art. 411 pkt 1 k.c. a contrario), któremu skarżąca nie zdołała przeciwstawić żadnych przekonujących argumentów.

Niezależnie od powyższego apelacja okazała się niezasadna także w części kwestionującej prawidłowość oddalenia powództwa wzajemnego. Wszak

samo tylko przedstawienie w toku postępowania szczegółowego wyliczenia

i uzasadnienia poszczególnych dochodzonych kwot bez zaoferowania na ich poparcie jakiegokolwiek dowodu nie świadczyły o sprostaniu przez skarżącą ciężarowi dowodu (art. 6 k.c.), zwłaszcza że ciężarem tym nie jest objęta sama tylko wysokość zgłaszanej szkody, ale także inne przesłanki

roszczenia odszkodowawczego, w tym adekwatny związek przyczynowy między zachowaniem powódki (pozwaney wzajemnej) a mającą wynikać z niego szkodą. W każdym razie te dokumenty, na które w apelacji powołała się skarżąca wymaganego dowodu nie stanowiły, będąc jedynie prezentacją stanowiska faktycznego w sprawie. O przeprowadzenie innych zaś dowodów skarżącą nie wносиła, rezygnując wręcz z podejmowania inicjatywy w tym zakresie, o czym świadczyło oświadczenie prezesa pozwaney spółki złożone w toku rozprawy z dnia 14 lipca 2014 r.

Pozostałe żądania pozwu wzajemnego dotyczyły natomiast zapłaty, której dochodzenia skarżącą zrzekła się mocą zawartej w dniu 11 października

2011 r. ugody. Celem przypomnienia przywołać zatem należało treść § 2 ugody,

w którym strony postanowiły, że ugoda ostatecznie kończy oraz rozlicza wszelkie istniejące oraz przyszłe roszczenia, jakie strony mogą mieć względem

siebie, włączając ewentualne roszczenia wynikające ze współpracy pomiędzy stronami, w szczególności związane z realizacją przez spółkę (...) inwestycji polegającej na zaprojektowaniu i budowie autostrady (...) S. - K.. Ponadto zaakcentowania wymagało zawarte w ugodzie oświadczenie skarżącej

o zrzeczeniu się roszczeń co do odsetek, kosztów sądowych i kosztów zastępstwa procesowego oraz o jej zobowiązaniu do niewszczyniania przeciwko spółce (...) postępowań zabezpieczających, egzekucyjnych i sądowych pod rygorem odpowiedzialności odszkodowawczej za niewywiązanie się z postanowień ugody. W świetle powyższych postanowień, które jako wyraz niewadliwej woli stron były dla nich wiążące, roszczenia pozwu wzajemnego jawiły się jako niedopuszczalne, objęte świadomą rezygnacją skarżącą z ich dochodzenia, a przez to dochodzone w warunkach uniemożliwiających wyjście naprzeciw jej oczekiwaniom w kwestii zmiany zaskarżonego wyroku i uwzględnienia tego powództwa.

Reasumując, skarżąca podnosząc zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów, nie wskazała przyczyny dyskwalifikującej postępowanie dowodowe Sądu Okręgowego w objętym apelacją zakresie, a w szczególności nie określiła kryteriów oceny, które Sąd ten naruszył przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając. Stąd też omawiany zarzut należało uznać za bezzasadny i świadczący o dezaprobatie stanu faktycznego ustalonego na podstawie zgromadzonego przez Sąd I instancji materiału dowodowego tylko z tej przyczyny, że nie wpierał on twierdzeń skarżącej, zgodnych z jej stanowiskiem w procesie. Samo tylko stwierdzenie o wadliwości oceny materiału dowodowego nie mogło natomiast uchodzić za pozwalające na jej wzruszenie, bowiem zachodzi konieczność wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, gdyż tylko takie uchybienie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów, o jakiej mowa w art. 233 § 1 k.p.c. Obowiązkwowi w tym zakresie skarżąca jednak nie sprostała, przedstawiając jedynie własną (subiektywną) ocenę poszczególnych dowodów, której Sąd Apelacyjny nie podzielił.

Podobnie Sąd Apelacyjny nie dopatrył się w żądaniach pozwu głównego przejawów nadużycia prawa (art. 5 k.c.). W sytuacji niepotwierdzenia

w wynikach przeprowadzonego postępowania dowodowego nielojalnej postawy powódki (pозwanej wzajemnej) oraz wyłącznie gołosłownych twierdzeń

o doprowadzeniu skarżącej do zawarcia ugody za pomocą groźby, czy

o wykorzystaniu jej przymusowego położenia, wystąpienie przez spółkę (...) na drogę sądową w celu odzyskania nienależnie spełnionego świadczenia miało nie tylko oparcie w ustawie, ale też obiektywne przyzwolenie społeczne.

W tym stanie rzeczy - wobec w pełni chybionych argumentów skarżącej

- Sąd Apelacyjny oddalił przedstawioną apelację, orzekając na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zasądając od pozwanej (powódki wzajemnej) na rzecz powódki (pозwanej wzajemnej) kwotę 5.400 zł tytułem zwrotu należnych jej kosztów zastępstwa procesowego w tym postępowaniu, obliczonych stosownie do § 6 pkt 7 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 in principio rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t.) oraz § 6 pkt 7 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 in principio rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490 j.t.). Tym samym Sąd Apelacyjny zasądził w ramach zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym tylko jedną stawkę w maksymalnej kwocie 5.400 zł, mając na uwadze, że w sprawie został złożony tylko jeden środek odwoławczy, suma obu wskazanych w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia nie dawała podstaw do zasądzenia wyższej kwoty, zaś ta objęta wyrokiem będzie wystarczająca

z punktu widzenia poniesionego nakładu pracy pełnomocników strony powodowej i rzeczywistych kosztów, które poniosła w zakresie reprezentacji jej praw w postępowaniu apelacyjnym.